

POLITECHNIKA KRAKOWSKA IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI

KARTA PRZEDMIOTU

obowiązuje studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2012/2013

Wydział Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej

Kierunek studiów: Elektrotechnika

Profil: Ogólnoakademicki

Forma studiów: niestacjonarne

Kod kierunku: Elek

Stopień studiów: I

Specjalności: Inżynieria systemów elektrycznych

1 INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

NAZWA PRZEDMIOTU	Napędy elektryczne
NAZWA PRZEDMIOTU W JĘZYKU ANGIELSKIM	Electric Drives
KOD PRZEDMIOTU	WIEiK ELEKTROTECH oIN PK31 12/13
KATEGORIA PRZEDMIOTU	Przedmioty kierunkowe
LICZBA PUNKTÓW ECTS	7.00
SEMESTRY	6

2 RODZAJ ZAJĘĆ, LICZBA GODZIN W PLANIE STUDIÓW

SEMESTR	WYKŁADY	ĆWICZENIA	LABORATORIA	LABORATORIA KOMPUTERO- WE	PROJEKTY	
6	15	10	15	0	0	0

3 CELE PRZEDMIOTU

Cel 1 Znajomość fizycznych podstaw regulacji prędkości i położenia w stanach dynamicznych i ustalonych. Synteza momentu elektromagnetycznego silnika dla określonego zadania napędowego. Dobór silnika dla określonych zadań napędowych.

Cel 2 Właściwości regulacyjne silników, układów napędowych i podstawy regulacji automatycznej napędów.

Cel 3 Podstawowe układy przekształtnikowe w napędach elektrycznych, ich sterowanie przy realizacji zadań napędowych oraz oddziaływanie na silniki, układy mechaniczne i sieć zasilającą.

4 WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

1 Podstawy mechaniki na poziomie wykładu z fizyki w zakresie dynamiki i statyki. Metody opisu i analizy obwodów elektrycznych. Metody pomiaru wielkości elektrycznych prądu stałego i przemiennego. Czujniki pomiarowe. Podstawowe metody pomiaru prędkości i położenia. Zasada działania i opis matematyczny maszyn elektrycznych. Podstawowe układy energoelektroniczne przetwarzania napięcia przemiennego w stałe (AC/DC), napięcia stałego w stałe (DC/DC) i napięcia stałego w przemiennie (DC/AC).

5 EFEKTY KSZTAŁCENIA

EK1 Wiedza K_W10. Ma wiedzę w zakresie napędu elektrycznego, metod sterowania analogowego i podstaw sterowania cyfrowego układami napędowymi, oraz zna typowe struktury i właściwości układów elektromechanicznych

EK2 Kompetencje społeczne K_K03. Potrafi kontaktować się z współpracownikami i podporządkować się zasadom pracy w zespole, ponosić odpowiedzialność za wspólnie realizowane zadania.

EK3 Umiejętności K_U11. Potrafi zaplanować i przeprowadzić symulację oraz pomiary charakterystyk eksploatacyjnych, a także ekstrakcję podstawowych parametrów charakteryzujących urządzenia elektryczne i energoelektroniczne, potrafi przedstawić otrzymane wyniki w formie liczbowej i graficznej, dokonać ich interpretacji i wyciągnąć właściwe wnioski.

EK4 Umiejętności K_U17. Stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy

6 TREŚCI PROGRAMOWE

WYKŁADY		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W1	WSTĘP DO UKŁADÓW NAPEĐOWYCH. Informacje ogólne. Analiza układu przeniesienia napędu. Sztywny układ przeniesienia napędu, zmienny moment bezwładności. Równanie ruchu a zasada regulacji prędkości w stanach dynamicznych i ustalonych. Charakterystyki mechaniczne silników i maszyn roboczych. Punkt pracy ustalonej.	1
W2	WŁAŚCIWOŚCI RUCHOWE NAPEĐÓW. Redukcja układu o wielostopniowym przełożeniu mechanicznym na wał silnika. Bilansowanie momentów na charakterystykach mechanicznych. Rozruch, stan ustalony i hamowanie elektryczne napędów praca czterokwadrantowa napędu. Synteza przebiegu momentu elektromagnetycznego dla zadania napędowego. Analiza uproszczona dynamiki napędu. Podstawy regulacji automatycznej w napędach.	2
W3	DOBÓR SILNIKA DO NAPEĐU. Przesłanki wstępne. Silniki elektryczne w napędach. Rodzaje pracy. Dobór silnika na podstawie wykresów pracy wynikających z syntezy przebiegu momentu elektromagnetycznego.	1

WYKŁADY		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W4	NAPEŁDY Z SILNIKAMI PRĄDU STAŁEGO. Silnik obcowzbudny i szeregowy w napędzie opis matematyczny. Rozruch napędów z silnikami prądu stałego. Hamowanie elektryczne napędów z silnikami prądu stałego. Podstawy automatycznej regulacji prędkości. Napędy przekształtnikowe prądu stałego.	4
W5	NAPEŁDY Z SILNIKAMI INDUKCYJNYMI. Rodzaje napędów regulowanych i zasilanych z sieci sztywnej. Opis matematyczny i charakterystyki mechaniczne silników indukcyjnych. Regulacja częstotliwościowa silników indukcyjnych podstawy. Napędy przekształtnikowe sterowane skalarnie. Regulacja za pomocą rezystancji obwodu wirnika silnika indukcyjnego pierścieniowego. Kaskada asynchroniczna stałej mocy. Kaskada asynchroniczna stałego momentu. Realizacja hamowania elektrycznego w napędach przekształtnikowych z silnikami indukcyjnymi.	5
W6	NAPEŁDY Z SILNIKAMI SYNCHRONICZNYMI. Napędy zasilane z sieci sztywnej i regulowane. Podstawy pracy bezszczotkowych silników prądu stałego w napędzie i opis matematyczny. Regulacja prędkości z orientacją względem pozycji wirnika. Analiza dynamiki silnika bezszczotkowego. Synteza przebiegu napięcia zasilającego. Charakterystyki mechaniczne napędu. Nawiązanie do napędów z silnikami komutatorowymi prądu stałego.	2

LABORATORIA		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
L1	Układ Leonarda. Charakterystyki statyczne podczas pracy czterokwadrantowej. Analiza stanów dynamicznych.	3
L2	Układ Leonarda. Badanie układu automatycznej regulacji prędkości silnika obcowzbudnego.	3
L3	Silnik indukcyjny klatkowy w napędzie z regulowaną częstotliwością. Kształtowanie właściwości ruchowych.	3
L4	Kaskada asynchroniczna stałej mocy. Pomiar charakterystyk mechanicznych.	3
L5	Bezczotkowy silnik prądu stałego. Charakterystyki statyczne i analiza stanów dynamicznych.	3

ĆWICZENIA		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
C1	Właściwości ruchowe układów mechanicznych. Redukcja układu mechanicznego na wał silnika. Dobór silnika do napędu.	2

ĆWICZENIA		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
C2	Napędy z silnikami prądu stałego. Synteza napięcia zasilającego dla realizacji zadań napędowych w stanach dynamicznych i ustalonych. Wykorzystanie charakterystyk statycznych przy określaniu parametrów rozruchu, stanów ustalonych i hamowania elektrycznego. Parametry sterowania przekształtników zasilających silniki.	3
C3	Napędy z silnikami indukcyjnymi i bezszczotkowymi. Synteza napięcia i częstotliwości układu zasilania dla realizacji zadań napędowych w stanach dynamicznych i ustalonych. Wykorzystanie charakterystyk statycznych przy określaniu parametrów rozruchu, stanów ustalonych i hamowania elektrycznego. Parametry sterowania układów kaskadowych. Charakterystyki statyczne i parametry pracy bezszczotkowego silnika prądu stałego	3
C4	Podstawy symulacji komputerowej omówionych napędów przy zastosowaniu środowiska SCILAB.	2

7 NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1 Wykłady

N2 Ćwiczenia laboratoryjne

N3 Zadania tablicowe

8 OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

FORMA AKTYWNOŚCI	ŚREDNIA LICZBA GODZIN NA ZREALIZOWANIE AKTYWNOŚCI
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, w tym:	
Godziny wynikające z planu studiów	0
Konsultacje przedmiotowe	30
Egzaminy i zaliczenia w sesji	10
Godziny bez udziału nauczyciela akademickiego wynikające z nakładu pracy studenta, w tym:	
Przygotowanie się do zajęć, w tym studiowanie zalecanej literatury	90
Opracowanie wyników	30
Przygotowanie raportu, projektu, prezentacji, dyskusji	10
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU WYNIKAJĄCA Z CAŁEGO NAKŁADU PRACY STUDENTA	170
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	7.00

9 SPOSOBY OCENY

OCENA FORMUJĄCA

F1 Kolokwium

F2 Odpowiedź ustna

F3 Zadanie tablicowe

OCENA PODSUMOWUJĄCA

P1 Egzamin pisemny

P2 Średnia ważona ocen formujących

OCENA AKTYWNOŚCI BEZ UDZIAŁU NAUCZYCIELA

B1 Projekt indywidualny

KRYTERIA OCENY

EFEKT KSZTAŁCENIA 1	
NA OCENĘ 2.0	x
NA OCENĘ 3.0	x

NA OCENĘ 3.5	x
NA OCENĘ 4.0	x
NA OCENĘ 4.5	x
NA OCENĘ 5.0	<p>W ramach wykładu przeprowadzane są trzy kolokwia sprawdzające postępy w przyswajaniu materiału. Ćwiczenia laboratoryjne realizowane przez zespoły studenckie według opracowanego programu. Zespoły nie mogą być mniejsze niż 2 osobowe i nie większe niż 5 osobowe. Dopuszczenie do wykonywania ćwiczenia jest uzależnione od wykazania się przez studentów stosowną wiedzą wstępną. Zaliczenie każdego ćwiczenia składa się z poprawnie wykonanego zespołowego sprawozdania pisemnego oraz udzielenie poprawnych odpowiedzi na zadane pytania związane z ćwiczeniem. Odpowiedzi ustne udzielane są indywidualnie przez każdego studenta zespołu w obecności pozostałych jego członków. Zamiast odpowiedzi ustnych nauczyciel prowadzący może przeprowadzić kolokwium pisemne. Zaliczenie zajęć laboratoryjnych wymaga odbycia i zaliczenia wszystkich ćwiczeń oraz wykazania się pracą zespołową przy wykonaniu ćwiczenia i opracowaniu sprawozdania. Ostatecznej oceny zajęć projektowych dokonuje prowadzący zajęcia biorąc pod uwagę wykazany stopień świadomości wykonania projektu, jakość prezentacji oraz skomentowania uzyskanych wyników. Egzamin składa się z dwóch części pisemnych. W pierwszej studenci rozwiązują trzy zadania tematycznie związane z wykładanym materiałem i przykładami obliczeniowymi ilustrującymi wykład. W drugiej studenci ustosunkowują się do trzech zagadnień teoretycznych. Wszystkie zadania dotyczą sprawdzenia stopnia opanowania sformułowanych celów przedmiotu oraz uzyskania kompetencji z zakresu wiedzy. Każde zadanie i zagadnienie ma przydzieloną liczbę punktów W_k proporcjonalną do stopnia trudności (skala od 1 do 10). Suma punktów S stanowi odniesienie. Wykonanie k-tego zadania przez studenta jest oceniane w skali od 0 do W_k. Punkty za ocenę są sumowane dając wartość So. Ocena E za egzamin jest obliczana według wzoru $E_o = 5,0 * So / S$, którego wynik jest zaokrąglany do najbliższej oceny całkowitej lub półówkowej E zgodnej z przyjętą skalą ocen. Ocena M za moduł jest oceną ważoną wyliczaną według wzoru $M_o = 0,4 * E + 0,3 * L + 0,3 * P$, którego wynik jest zaokrąglany do najbliższej oceny całkowitej lub półówkowej M zgodnej z przyjętą skalą ocen.</p>
EFEKT KSZTAŁCENIA 2	
NA OCENĘ 2.0	x
NA OCENĘ 3.0	x
NA OCENĘ 3.5	x
NA OCENĘ 4.0	x
NA OCENĘ 4.5	x
NA OCENĘ 5.0	x
EFEKT KSZTAŁCENIA 3	
NA OCENĘ 2.0	x
NA OCENĘ 3.0	x

NA OCENĘ 3.5	x
NA OCENĘ 4.0	x
NA OCENĘ 4.5	x
NA OCENĘ 5.0	x
EFEKT KSZTAŁCENIA 4	
NA OCENĘ 2.0	x
NA OCENĘ 3.0	x
NA OCENĘ 3.5	x
NA OCENĘ 4.0	x
NA OCENĘ 4.5	x
NA OCENĘ 5.0	x

10 MACIERZ REALIZACJI PRZEDMIOTU

EFEKT KSZTAŁCENIA	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO SZCZEGÓŁOWYCH EFEKTÓW ZDEFINIOWANYCH DLA PROGRAMU	CELE PRZEDMIOTU	TREŚCI PROGRAMOWE	NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE	SPOSOBY OCENY
EK1	K_W10	Cel 1 Cel 2 Cel 3	W1 W2 W3 W4 W5 W6 L1 L2 L3 L4 L5	N1 N2 N3	F1 F2 F3 P1 P2
EK2	K_K03	Cel 1	L1 L2 L3 L4 L5	N2	F2
EK3	K_U11	Cel 1 Cel 2 Cel 3	L1 L2 L3 L4 L5	N2 N3	F2 F3
EK4	K_U17	Cel 1 Cel 2 Cel 3	L1 L2 L3 L4 L5	N2	F1 F2

11 WYKAZ LITERATURY

LITERATURA PODSTAWOWA

[1] **Drozdowski Piotr** — *Konspekt do wykładu z napędów elektrycznych*, Kraków, 2012, Plik w formacie .pdf

- [2] Drozdowski Piotr, Szular Zbigniew — *Instrukcje do ćwiczeń laboratoryjnych*, Kraków, 2012, Plik w formacie .pdf
- [3] Drozdowski P. — *Wprowadzenie do napędów elektrycznych*, Kraków, 1998, Wyd. PK

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

- [1] Bielawski S. — *Teoria napędu elektrycznego*, Warszawa, 1978, WNT
- [2] Pr. zbior. pod red. Z. Grunwalda — *Napęd elektryczny*, Warszawa, 1987, WNT
- [3] Szklarski L., Dziadecki A., Strycharz J., Jaracz K. — *Automatyka napędu elektrycznego*, Kraków, 1996, Wyd. AGH
- [4] Pr. Zb. pod red. Z. Kuczewskiego — *Zbiór zadań z napędu elektrycznego*, Warszawa, 1986, PWN
- [5] Bisztyga K., Hanzelka Z., Miączyński K., Orzechowski T. — *Podstawy napędu elektrycznego. Zbiór zadań*, Kraków, 1985, Wyd. AGH
- [6] Zawirski K., Deskur J., Kaczmarek T. — *Automatyka napędu elektrycznego*, Poznań, 2012, Wyd. PP

12 INFORMACJE O NAUCZYCIELACH AKADEMICKICH

OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA KARTĘ

dr hab. inż. Prof PK Piotr Drozdowski (kontakt: pdrozdow@pk.edu.pl)

OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT

- 1 Dr hab. inż., prof. PK Piotr Drozdowski (kontakt: pdrozdow@pk.edu.pl)
- 2 Dr hab. inż. Witold Mazgaj (kontakt: wmazgaj@pk.edu.pl)
- 3 Dr inż. Zbigniew Szular (kontakt: aszs@poczta.fm)
- 4 Dr inż. Janusz Petryna (kontakt: jpetryna@pk.edu.pl)
- 5 Mgr inż. Arkadiusz Duda (kontakt: aduda@pk.edu.pl)

13 ZATWIERDZENIE KARTY PRZEDMIOTU DO REALIZACJI

(miejsowość, data)

(odpowiedzialny za przedmiot)

(dziekan)

PRZYJMUJĘ DO REALIZACJI (data i podpisy osób prowadzących przedmiot)

.....
.....
.....
.....
.....